

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาคารชุด หรือ คอนโดมิเนียมในประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2513 บริเวณพื้นที่กลางกรุงเทพมหานครที่ถนนราชดำริแถวสี่แยกราชประสงค์ ในยุคแรกๆ โครงการไม่ประสบความสำเร็จเพราะยังใหม่มากในการอยู่อาศัยร่วมกันแบบอาคารชุดของสังคมไทย หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2516 ก็มีกลุ่มนักลงทุนจากต่างประเทศทางด้านอสังหาริมทรัพย์แถบ สิงคโปร์ ฮองกง พยายามที่จะสร้างคอนโดมิเนียมเพื่อสนองของคนที่เมืองกรุงที่คาดว่าจะมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและการเดินทางหลังจากประสบความสำเร็จมาแล้วจากประเทศของตน แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง เพราะยังติดปัญหาเรื่องกฎหมายสิทธิการถือครองและอุปนิสัยคนไทยที่ยึดติดกับการอยู่แบบครอบครัวใหญ่ ถึงช่วงปลายปี พ.ศ.2519 การเคหะแห่งชาติซึ่งดูแลเรื่องที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยได้สร้างอาคารสูงระดับ 4-10 ชั้นขายให้แก่ประชาชนทั่วไปแต่ยังติดขัดเรื่องกฎหมายอาคารชุด จึงได้ผลักดันให้มีการร่างกฎหมายคอนโดมิเนียมขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถประกาศออกมาใช้ได้จนในที่สุดได้นำกฎหมายอาคารชุดจากต่างประเทศมาศึกษา เช่น อังกฤษ อเมริกา สิงคโปร์ ฮองกง เป็นต้น

จนได้มีการร่างกฎหมายขึ้นมาเป็นของประเทศไทยและได้ประกาศเป็นพระราชบัญญัติอาคารชุดขึ้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2522 หลังจากนั้นก็มีนักลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ได้ก่อสร้างคอนโดมิเนียมทั้งที่อยู่อาศัยและอาคารสำนักงานจนได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะในขณะนั้นประชาชนมีกำลังซื้อดีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2527-2538 ซึ่งถือว่าเป็นยุคทองของอาคารชุดและมีการก่อสร้างอาคารประเภทคอนโดมิเนียมกันมากมาย¹ ตามสถิติจากกรมที่ดินตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2546 มีการจดทะเบียนเป็นอาคารชุดในกรุงเทพมหานครจำนวน 2,256 อาคาร คิดเป็นจำนวน 334,264 หน่วยและต่างจังหวัดจำนวน 1,936 อาคาร คิดเป็นจำนวน 236,391 หน่วย รวมทั้งประเทศเป็น 4,192 อาคาร คิดเป็น 570,665 หน่วยและยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต

ปกติอาคารแต่ละหลังจะสามารถแยกการถือกรรมสิทธิ์ออกเป็นส่วนตัว กล่าวคือบุคคลเดียวหรือหลายคนอาจถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันในอาคารหลังเดียวกันนั้นได้ในลักษณะของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยกรรมสิทธิ์รวม ซึ่งมีความยุ่งยากเกี่ยวกับ

¹ สมยศ แสงสุวรรณ, การบริหารงานอาคารชุด, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิวัฒน์, 2542), หน้า 4-5

การจัดการทรัพย์สินหรือกรรมสิทธิ์รวม เช่น การดูแลรักษาซ่อมแซม การใช้สิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งเป็นเรื่องซับซ้อนและไม่สะดวกก่อให้เกิดความขัดแย้งในระหว่างเจ้าซึ่งเป็นเรื่องซับซ้อนและไม่สะดวก ก่อให้เกิดความขัดแย้งในระหว่างเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมด้วยกัน² ดังนั้นจึงต้องมีกฎหมายอาคารชุดขึ้นมา ซึ่งมีการแบ่งกรรมสิทธิ์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ทรัพย์ส่วนบุคคล และ ทรัพย์ส่วนกลางที่ใช้ร่วมกัน โดยจะต้องจัดตั้งองค์กรหนึ่งขึ้นมาเพื่อมาดูแลและบริหารทรัพย์ส่วนกลาง แทนเจ้าของห้องชุด

พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีการจดทะเบียนอาคารชุดและจัดตั้งนิติบุคคลอาคารชุดขึ้น เพื่อทำหน้าที่จัดการและดูแลรักษาทรัพย์ส่วนกลางแทนเจ้าของร่วมทั้งหมด โดยมีกรมที่ดินเป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และมีคณะกรรมการควบคุมการจัดการนิติบุคคลอาคารชุด ที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากเจ้าของร่วม ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในการดำเนินงาน ควบคุมการบริหารงาน ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด จากการศึกษาของ พัสดราภรณ์ มีศิริ³ พบว่าการบริหารอาคารชุดในปัจจุบันมี 4 รูปแบบ คือ

1. เจ้าของร่วมบริหารเองโดยคัดเลือกตัวแทนจากเจ้าของร่วมมาเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด มีข้อดีคือ ประหยัดค่าใช้จ่ายโดยไม่ต้องจ้างบุคคลภายนอกมาบริหาร และมีข้อด้อยคือ ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไม่มีความชำนาญในการบริหารงานและไม่มีเวลาในการควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด
2. เจ้าของร่วมบริหารเองโดยจ้างบุคคลภายนอกมาเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด มีข้อดีคือ ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดภาระความรับผิดชอบของเจ้าของร่วมได้มาก มีข้อด้อยคือ การตรวจสอบและการเปิดเผยข้อมูลการทำงานของผู้จัดการนิติบุคคล
3. เจ้าของร่วมจ้างบริษัทบริหารอาคารชุดโดยผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดมาจากบริษัท และอยู่ประจำโครงการ มีข้อดีคือ มีค่าใช้จ่ายที่แน่นอนและลดภาระความรับผิดชอบของเจ้าของร่วม มีข้อด้อยคือ ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง
4. เจ้าของร่วมจ้างบริษัทบริหารอาคารชุดโดยผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดมาจากบริษัท และไม่อยู่ประจำโครงการ มีข้อดีคือ มีค่าใช้จ่ายที่แน่นอน ลดภาระความรับผิดชอบของเจ้าของร่วม และมีแบบแผนการบริหารชัดเจน มีข้อด้อยคือ ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงกว่าแบบอื่นๆ และปัญหาในการประสานงาน

² วิจัย ดันติกุลานันท์, กฎหมายเกี่ยวกับอาคารชุด, (กรุงเทพมหานคร : หจก.พิมพ์อักษร,2541), หน้า 6

³ พัสดราภรณ์ มีศิริ, "การบริหารอาคารชุดระดับราคาปานกลางในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคเนการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2542), หน้า 152-153

โดยทั่วไปค่าใช้จ่ายส่วนกลางของนิติบุคคลอาคารชุดจะประกอบด้วยรายการสำคัญ 2 ส่วนคือ⁵

1. เงินกองทุน เริ่มต้นครั้งแรก
2. ค่าใช้จ่ายรายเดือน ที่เฉลี่ยเรียกเก็บปีละ 1 ครั้งหรือเดือนละครั้ง แล้วแต่เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดนั้นๆ

ถึงแม้ว่ากฎหมายจะได้มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของร่วม หรือนิติบุคคลอาคารชุด ในปัจจุบันปัญหาการเก็บค่าใช้จ่ายได้ไม่เพียงพอในการบริหารงานของนิติบุคคลอาคารชุดยังคงเป็นปัญหาใหญ่ หากเจ้าของร่วมยังคงละเลยในการชำระค่าใช้จ่ายร่วม และทางนิติบุคคลอาคารชุดไม่สามารถจัดเก็บได้ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการบริหารงานในแต่ละเดือนจะทำให้เกิดผลกระทบต่อทางนิติบุคคลอาคารชุดไม่สามารถจัดเก็บได้ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการบริหารงานในแต่ละเดือนจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารงาน และการดูแลทรัพย์สินส่วนกลาง ทำให้อาคารชุดนั้นอยู่ในสภาพที่ไม่น่าดู จนในที่สุดมีสภาพทรุดโทรมลง สภาพเช่นนี้จะส่งผลต่อ สภาพแวดล้อม สภาพสังคมในอาคารชุด คุณภาพชีวิต ผู้พักอาศัย และมูลค่าของทรัพย์สินนั้นจะลดลงไปในที่สุด

หากผู้บริหารนิติบุคคลอาคารชุดสามารถที่จะประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และในอนาคตได้อย่างถูกต้อง ก็จะสามารถกำหนดอัตราการจัดเก็บค่าใช้จ่ายส่วนกลางในอัตราที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการเตรียมความพร้อมในด้านเงินทุนสำรอง และ สร้างความเข้าใจให้แก่เจ้าของร่วมได้รับทราบ ก็จะเกิดความร่วมมือในการจ่ายค่าใช้จายค่าส่วนกลาง อันนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการและดูแลทรัพย์สินส่วนกลางของนิติบุคคลอาคารชุดต่อไป

การศึกษาครั้งนี้จึงสนใจว่า การใช้งานและดูแลทรัพย์สินส่วนกลางของนิติบุคคลอาคารชุดมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง และ เมื่ออายุของอาคารมากขึ้นจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในด้านใดบ้าง เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดการจัดเก็บค่าใช้จ่ายส่วนกลางจากเจ้าของร่วมและเป็นแนวทางในการวางแผนงบประมาณที่จะใช้ให้เพียงพอ

วัตถุประสงค์

ศึกษาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการใช้งานและดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของนิติบุคคลอาคารชุด โครงการเดอะพาร์คแลนด์

⁵ นคร มุศศิริ, ไขปัญหาคอนโดฯ เล่ม 2, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท บางกอก พับลิค มีเดีย จำกัด, 2540) หน้า 13

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริหารงานนิติบุคคลอาคารชุด โดยเลือกโครงการเดอะพาร์คแลนด์ เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่มีนิติบุคคลอาคารชุดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน 3 แบบรวม 10 อาคารคือ แบบที่ 1 นิติบุคคลอาคารชุดที่มีจำนวน 1 อาคารชุด 2 นิติบุคคลอาคารชุด แบบที่ 2 นิติบุคคลอาคารชุดที่มีจำนวน 2 อาคารชุด 1 นิติบุคคลอาคารชุด และแบบที่ 3 นิติบุคคลอาคารชุดที่มีจำนวน 3 อาคารชุด 2 นิติบุคคลอาคารชุด มีการบริหารงานแบบว่าจ้างบริษัทให้เป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดทั้งโครงการจึงบริหารงานโดยมีบริษัทรับบริหาร บริษัทรับจ้างรักษาความปลอดภัย บริษัทดูแลรักษาไฟฟ้า บริษัทกำจัดแมลงเดียวกัน ดังนั้นโดยรวมซึ่งทั้ง 3 แบบจะมีความแตกต่างกันดังนี้คือ

แบบที่ 1 เป็นอาคารชุด 1 หลังมีจำนวน 180 ห้องชุด ไม่มีพื้นที่ใช้สอยรอบอาคาร เรียกว่า นิติบุคคลอาคารชุด เดอะพาร์คแลนด์ 1

แบบที่ 2 เป็นอาคารชุด 2 หลังมีจำนวน 360 ห้องชุด มีพื้นที่ใช้สอยโดยรอบประกอบด้วย สวนด้านข้าง 2 สวน และถนนชั้นระหว่าง อาคาร เรียกว่า นิติบุคคลอาคารชุดเดอะพาร์คแลนด์ 3

แบบที่ 3 เป็นอาคารชุด 3 หลังมีจำนวน 540 ห้องชุด มีพื้นที่ใช้สอยโดยรอบประกอบด้วยสวนด้านข้างอาคาร 3สวนและถนนชั้นระหว่างอาคาร เรียกว่า นิติบุคคลอาคารชุดเดอะพาร์คแลนด์ 2

จากทั้ง 3 แบบข้างต้น แบบที่ 1 มีเพียงอาคารอย่างเดียวซึ่งทำให้ไม่เห็นถึงค่าใช้จ่ายบางประเภท เช่นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสวนและค่าใช้จ่ายในการดูแลถนน ส่วนแบบที่ 2 และ 3 มีพื้นที่สวนกลางภายนอกอาคารเหมือนกันต่างกันที่จำนวนอาคารเท่านั้น ดังนั้นจึงเลือกแบบที่ 2 คือ นิติบุคคลอาคารชุดเดอะพาร์คแลนด์ 3 เป็นกรณีศึกษาเพราะมีความครบถ้วนของรายการค่าใช้จ่ายเพียงพอที่จะนำมาศึกษาได้

คำจำกัดความ

อาคารชุด หมายความว่า อาคารที่บุคคลสามารถแยกการถือกรรมสิทธิ์ออกเป็นส่วนๆ โดยแต่ละส่วนประกอบด้วยกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลและกรรมสิทธิ์ร่วมในทรัพย์สินส่วนกลาง

ทรัพย์สินส่วนบุคคล หมายความว่า ห้องชุดและความหมายรวมถึงสิ่งปลูกสร้างหรือที่ดินที่ดินที่จัดไว้เป็นของเจ้าของห้องชุดแต่ละราย

ห้องชุด หมายความว่า ส่วนของอาคารชุดที่แยกการถือกรรมสิทธิ์ออกได้เป็นส่วนเฉพาะของแต่ละบุคคล

ทรัพย์สินส่วนกลาง หมายความว่า ส่วนของอาคารชุดที่มีใช้ห้องชุด ที่ดิน ที่ตั้งอาคารชุด และที่ดิน หรือทรัพย์สินอื่นที่มีไว้เพื่อใช้ หรือ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของเจ้าของร่วม

เจ้าของร่วม หมายความว่า เจ้าของห้องชุดในอาคารแต่ละชุด

นิติบุคคลอาคารชุด หมายถึง คณะทำงาน ที่เป็นตัวแทนของเจ้าของห้องทุกคน ในการทำนิติกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับอาคารชุด และ ทำหน้าที่บริหารงาน บริการ จัดซื้อ จัดจ้าง ทุกอย่างแทนเจ้าของที่มีจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถให้เจ้าของร่วมทุกคนทำร่วมทำงานได้ โดยมีคณะกรรมการ และ ผู้จัดการ ที่มาจากการที่เจ้าของทุกคนเลือกตั้ง

คณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุด เป็นกลุ่มคณะทำงาน ที่ได้รับการเลือกตั้งจากการประชุมใหญ่เจ้าของร่วมทั้งหมด โดยกำหนดไว้ ไม่เกิน 9 คน

ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้ง ให้ทำหน้าที่บริหารงาน "นิติบุคคลอาคารชุด" โดยการทำงานจะต้องสอดคล้องกับมติ หรือ คำสั่งต่างๆของคณะกรรมการ จะเป็นบุคคลภายนอกที่จัดจ้างมา หรือ เป็นเจ้าของชุดก็ได้

ตัวแปร หมายถึง สิ่งที่โดยสภาพทั่วไปแล้วสามารถแปรค่าได้

ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้งานที่เป็นประจำเดือน หรือ ประจำปี

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

- 1.1 การสำรวจ โดยการจดบันทึก และการบันทึกภาพถ่าย เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของอาคาร และบริเวณพื้นที่โดยรอบ
  - สภาพปัจจุบันของบริเวณพื้นที่โดยรอบ ซึ่งสำรวจ ความสะอาดของบริเวณ การดูแล รักษาถนน ท่อระบายน้ำ และสวน
  - ตัวอาคาร ผนังอาคาร สีภายนอกอาคาร สีภายในอาคาร ฝ้าเพดาน
  - ระบบสาธารณูปโภค สำรวจการใช้งานของท่อระบายน้ำ
  - อุปกรณ์ประกอบอาคาร สำรวจการใช้งานของอุปกรณ์ เช่น ถังดับเพลิง บิมน้ำ หม้อแปลงไฟฟ้า เป็นต้น
  - การทำงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ยาม แม่บ้าน ช่าง เป็นต้น

1.2 การสอบถาม เป็นการสอบถามผู้บริหารงานนิติบุคคลอาคารชุดในส่วนต่างๆ คือ ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด เพื่อ ทราบถึงวิธีการ และรูปโครงสร้างของบริษัทรับบริหารนิติบุคคลอาคารชุด

1.3 ศึกษาจากเอกสารทางบัญชีรายจ่ายของนิติบุคคลอาคารชุดเดอะพาร์คแลนด์ 3 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541-2546 เพื่อดูรายจ่ายในการดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางในแต่ละปีในเรื่อง

- ค่าสาธารณูปโภค ประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าประปา และค่าโทรศัพท์ ส่วนกลาง
- ค่าจ้างบริการ ประกอบด้วย ค่าบริหาร ค่ายาม ค่ากำจัดแมลงและค่าดูแลลิฟต์
- ค่าซ่อมบำรุง ประกอบด้วย ค่าวัสดุก่อสร้าง ค่าหลอดไฟฟ้า ค่าอะไหล่ลิฟต์ เป็นต้น
- ค่าปรับปรุง
- ค่าเก็บขยะ
- ค่าประกันภัย
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ

2.1 ศึกษาจากหนังสือ บทความทางวิชาการ เอกสารรายงาน งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารนิติบุคคลอาคารชุด เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลจากการสำรวจ การศึกษาเอกสารทางการบัญชี และการสัมภาษณ์ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดมาวิเคราะห์ผลประกอบกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อสรุป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถใช้ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับนิติบุคคลอาคารชุด เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนงบประมาณรายจ่ายและกำหนดอัตราการจัดเก็บค่าใช้จ่ายจากเจ้าของร่วมในการบริหารนิติบุคคลอาคารชุดให้เพียงพอในการใช้บริหารงาน